

Riktlinje för barnomsorg

Förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och fritidsklubb
Kommunala verksamheter

Antagen av Utbildningsnämnden
Ansvarig förvaltning:
Ikraftträdande
Giltighetstid
Revideras
Diarienummer

Ansvarig handläggare

2024-05-07
Utbildningsförvaltningen
2024-05-07
Gäller tills vidare
Senast fyra år efter ikraftträdande
UBN.2024/189

Administrativ chef

Innehåll

1. INLEDNING OCH SYFTE	4
2. DEFINITIONER.....	4
2.1 Förskola.....	5
2.2 Pedagogisk omsorg.....	6
2.3 Fritidshem	6
3. RÄTT TILL FÖRSKOLA/PEDAGOGISK OMSORG.....	6
3.1 Avgiftsfri allmän förskola.....	7
3.2 Barn folkbokförda i annan kommun/annat land.....	8
4. ANSÖKA OM PLATS.....	8
4.1 Turordning av kö till förskola	9
4.1.2 Särskild förtur för barn som förlorar sin förskoleplats.....	10
4.2 Köuppdateringsfråga	10
4.3 Barnomsorg på obekvämt arbetstid.....	10
5. PLATS	10
5.1 Platserbudande	10
5.2 Svar på platserbudande	10
5.2.1 Svar på platserbudande enligt sökval.....	11
5.2.2 Svar på platserbudande utöver sökval	11
5.3 Vårdnadshavares uppgiftsskyldighet	11
5.4 Uppsägning.....	11
5.5 Flytt.....	12
6. VISTELSETID OCH SYSSELSÄTTNING	12
6.1 Öppettider barnomsorg.....	12
6.2 Schema	12
6.3 Heltid.....	12
6.3.1 Arbete/studier.....	13
6.3.2 Vårdnadshavare med oregelbundna arbetstider.....	13
6.3.3 Nattarbetande vårdnadshavare.....	13
6.4 0-15 timmar med lov	13
6.4.1 Föräldraledig	13
6.4.2 Arbetsökande	13
6.4.3 Sjukskrivning/Vård av barn	14
6.5 15 timmar (gratis).....	14
6.5.1 Allmän förskola	14
6.5.2 Avgångsvederlag eller pension.....	14
6.6 Särskilda skäl/Utökad tid.....	14
6.7 Frånvaro	14
7. STÄNGNING	14
7.1 Studiedagar och helgdagar	14
7.2 Sammanslagen verksamhet.....	15
7.3 Övergång mellan förskola och fritidshem	15
8. FRITIDSHEM OCH FRITIDSKLUBB.....	15
8.1 Rätt till fritidshem	15
8.1.1 Vistelsetid och öppethållande.....	15

8.2 Rätt till fritidsklubb	16
8.2.1 Vistelsetid och öppethållande.....	16
8.3 Ansöka om plats	16
8.3.1 Fritidshem	16
8.3.2 Fritidsklubb.....	17
8.3.3 Särskilda skäl/utökad tid	17
8.4 Uppsägning	17
8.4.1 Fritidshem	17
8.4.2 Fritidsklubb.....	17
9. AVGIFTER	17
9.1 Förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem	18
9.1.1 Avgiftsfri allmän förskola	18
9.1.2 Föräldralediga och arbetssökande	18
9.1.3 Fritidshem under skollov.....	18
9.2 Fritidsklubb	18
10. AVGIFTSKONTROLL	19
11. AVGIFTSGRUNDANDE INKOMST	19
11.1 Inkomstuppgift	19
12. INHÄMTNING AV UPPGIFTER	19
13. FORCE MAJEURE	19

1. Inledning och syfte

Riktlinje för barnomsorgs är framtagen för att säkerställa att det råder en konsekvent och likvärdig hantering av placering inom förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem i Ale kommun. Den ska garantera att barnomsorgen i Ale kommun, i enlighet med skollagen¹, är öppna på lika villkor för alla som önskar. Den ska också säkerställa att ingen diskriminering förekommer av barn som söker till förskola på grund av ålder, kön, etnicitet, trosuppfattning eller funktionshinder².

2. Definitioner

Barnomsorg är ett samlingsbegrepp för omsorg som erbjuds till elever 6–13 år utanför skoltid; fritidshem, fritidsklubb samt omsorg som erbjuds till barn 1–6 år utifrån behov; förskola och pedagogisk omsorg.

Vårdnadshavare är den eller de personer som har den rättsliga vårdnaden om barnet. Med vårdnadshavare avses i dessa regler även familjehemsföräldrar.

Syskon är de barn som är halv-, helsyskon eller bonussyskon och bor i samma hushåll.

Förvärvsarbete är arbete som utförs mot skattepliktig inkomst.

Arbetssökande är en arbetslös person som är inskriven vid Arbetsförmedlingen. Arbetssökande som deltar i arbetsmarknadsåtgärder räknas som anställda.

Studier är utbildning som är godkänd för rätt till studiemedel. Även utbildning som bedrivs som kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI) är godkänd som studier.

Hushåll är det boende där makar, samboende eller ensamstående bor tillsammans. För samboende eller gifta, oavsett om de har gemensamma barn eller inte, gäller att de betraktas som ett hushåll.

Sysselsättning är aktivitet (t.ex arbete, studier eller föräldraledighet) som skapar ett behov hos barnet av barnomsorg.

Hemkommun är den kommunen där person är folkbokförd. När det gäller personer som är bosatta i Sverige utan att vara folkbokförda är hemkommunen den kommun som personen stadigvarande vistas i.

Garantitid är den tid inom vilken förvaltningen är skyldig att erbjuda förskola eller pedagogisk omsorg enligt skollagen. Barn som har rätt till förskola eller pedagogisk omsorg ska erbjudas plats inom fyra månader från ködatum (8 kap. 14 § skollagen). Om vårdnadshavare ansöker om plats mer än fyra månader innan önskat placeringsdatum, likställs önskat placeringsdatum med garantidatum.

Allmän förskola är en lag i Sverige som innebär att barn får vistas gratis i förskola under totalt 525 timmar per år från och med hösten samma år som barnet fyller tre år. I Ale kommun erbjuds allmän förskola i den vanliga förskoleverksamheten och barn över tre år får gå i förskola gratis under 15 timmar per skolvecka (totalt 36 veckor och 540 timmar per år). Barnet är ledigt på

---

¹ Skollagen (2010:800) 8 kap. 12,18 §§, 25 kap 10 §, 14 kap 4 §

² Diskrimineringslagen (2008:567) 1 kap 1 § och 2 kap 5, 6 §§

skollov.

Nyplacering är ett barn som börjar i en förskola där barnet inte har gått tidigare, eller från vilken barnet har haft en längre frånvaro (mer än två månader).

Särskilda ansökningsprocesser ett samlingsbegrepp för de ansökningar som inte avser ordinarie ansökningsförfarande.

Turordning av kö reglerar i vilken ordning som barn erbjuds en plats.

Köuppdateringsfråga är en uppmaning om att uppdatera en ansökan om byte av förskola. Uppmaningen skickas ut för att säkerställa att kön till förskola är aktuell.

Obekväm arbetstid är sådan arbetstid som ligger utanför förskolans öppettider det vill säga mellan klockan 18:00-06:00.

Sökval är de önskemål om förskola som du lämnar i ansökan om förskola.

Förskoleavgift är den kostnad som du betalar till kommunen för att ditt barn går i förskola.

Fristående verksamhet drivs av en enskild huvudman och är inte kommunal. I Ale kommun handlägger fristående verksamheter själva ansökningar och kö till sina verksamheter.

Sammanlagd verksamhet är den verksamhet som hålls öppen under studie- och klämdagar samt vecka 28–31 under sommaren. Här går alla barn i blandade grupper från olika förskolor i kommunen. Varje år informeras om vilken eller vilka förskolor/fritids som bedriver den sammanslagna verksamheten.

Heltid menas om barnet går fler än 15 timmar per vecka i förskola/pedagogisk omsorg, eller fler än 30 timmar inklusive skoltid i fritidshem.

Läsårstider är de tidsperioder då skolverksamheten är igång.

Termin är en del av läsåret som har en bestämd tidsperiod. Läsåret delas in i två terminer: hösttermin och vårtermin.

Fritidsklubb är en öppen fritidsverksamhet. Den ingår inte i skolväsendet och skolans läroplan gäller inte för öppen fritidsverksamhet.

Skolområde definierar vilken skola en elev tillhör eller vilken förskola som ett barn har förtur till baserat på bostadsort. Det är alltid möjligt att ansöka om plats på en annan skola/förskola än den/de som eleven/barnet tillhör/har förtur till.

Skollov är en period under året då elever i skolorna inte har schemalagd undervisning.

Avgiftskontroll innebär att Ale kommun kontrollerar om du har haft den inkomst som du uppgett att du haft.

2.1 Förskola

Enligt skollagen³ ska plats i förskola och pedagogisk omsorg erbjudas från och med att barnet är ett år och fram till att barnet börjar skolan. Det är en skolform som ger utbildning under ledning

---

³ Skollagen (2010:800) 8 kap 5 §

av legitimerad förskollärare⁴ tillsammans med annan personal som till exempel barnskötare samtidigt som det ger vårdnadshavaren möjlighet att förvärvsarbeta.

2.2 Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg är ett alternativ till förskola och regleras i skollagen⁵. Det är ingen skolform som innehåller undervisning och personalen behöver inte vara högskoleutbildad men ska ha utbildning eller erfarenhet av arbete med barn. Styrdokument i pedagogisk omsorg är framför allt allmänna råd, förskolans läroplan är vägledande för verksamheten.

Den pedagogiska omsorgen i Ale kommun bedrivs på olika sätt. Antingen i det egna hemmet med en mindre barngrupp på upp till fem barn, alternativt i en särskild lokal med en mindre barngrupp på upp till 15 barn.

2.3 Fritidshem

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i grundskolan och följer läroplanen för grundskolan⁶. Fritidshemmet ska stimulera barnens utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid⁷. Fritidshem erbjuds till barn i årkurs F-3 under den del av dagen då de inte går i skolan och under lov.

2.4 Fritidsklubb

Den öppna fritidsverksamheten⁸ benämns i Ale kommun som fritidsklubb och ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i skolan och erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation. Skolans läroplan gäller inte för öppen fritidsverksamhet men är vägledande för verksamheten. I Fritidsklubb får barnen inte samma grad av omvårdnad och tillsyn som på ett fritidshem. Fritidsklubb erbjuds till barn i årkurs 4–6 under den del av dagen då de inte går i skolan och under lov.

3. Rätt till förskola/pedagogisk omsorg

Barn som är folkbokförda i Ale kommun har från ett års ålder och upp tills barnet börjar i förskoleklass rätt till barnomsorg, förutsatt att barnets vårdnadshavare gör ett aktivt val och ansöker om plats samt uppfyller följande kriterier:

- Arbetar eller studerar. Studierna ska vara studiemedelsberättigade, yrkesförberedande eller utbildning i svenska för invandrare SFI.

---

⁴ Läroplan för förskolan (Lpfö18) kap 1 förskolans uppdrag

⁵ Skollagen 25 kap 2 §

⁶ Läroplan (Lgr 22)

⁷ Skollagen 14 kap 2 §

⁸ Skollagen 14 kap 7 § och 25 kap 3 §

- Är föräldraledig med syskon eller arbetssökande och står till arbetsmarknadens förfogande, vilket innebär att vårdnadshavaren är inskriven på arbetsförmedlingen och aktivt arbetssökande.
- Är sjukskriven eller är hemma med graviditetspenning.
- Får avgångsvederlag, ålderspension, avtalspension eller sjukpension (sjukersättning).

Hemkommunen har fullgjort sina skyldigheter om barnet erbjuds motsvarande utbildning i fristående verksamhet⁹. Ale kommun erbjuder endast en plats per barn. Det innebär att du inte har rätt till plats på två olika verksamheter inom Ale kommun eller i två olika kommuner.

Barn har även rätt till barnomsorg om de behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola¹⁰. Barnets behov utreds av specialpedagog.

Barn till vårdnadshavare som blir arbetsbefriade har rätt till 15 timmar per vecka om inte arbetsåtgärds sätts in och vårdnadshavaren då har närvaroplikt för utbildning eller annat, då räknas det som arbetstid. Intyg från arbetsgivare kan begäras in.

För barn placerade i familjehem gäller att familjehemsförälder likställs med vårdnadshavare. Barnet erbjuds barnomsorg utifrån familjehemsförälders sysselsättning. Heltid familjehemsarbete likställs med föräldraledighet och innebär rätt till 15 timmar i förskola.

Barnets rätt till omsorg styrs av vårdnadshavares sysselsättning och inte utifrån en eventuell ny sambons sysselsättning. Till exempel om ny sambo är hemma och föräldraledig med halvsyskon, får de äldre halvsyskonen vara i förskola enligt vårdnadshavarens behov, om vårdnadshavare blir ledig med halvsyskon gäller 15 timmar i förskolan för äldre halvsyskonen.

Önskar barnets vårdnadshavare pedagogisk omsorg istället för förskola eller fritidshem, strävar kommunen efter att erbjuda detta så långt det är möjligt¹¹.

3.1 Avgiftsfri allmän förskola

Från och med hösten samma år som barn fyller tre år har barnet rätt till avgiftsfri allmän förskola¹² omfattande 525 timmar per år. Ale kommun erbjuder dessa timmar i den ordinarie förskoleverksamheten.

Allmän förskola erbjuds i förskola, men inte i pedagogisk omsorg. Vårdnadshavaren har möjlighet att ha barnet både i pedagogisk omsorg och i allmän förskola, men då är det vårdnadshavarens ansvar att lämna och hämta barnet på förskolan.

Information om allmän förskola skickas ut till alla barn som inte har en plats i förskola, eller som har en plats i pedagogisk omsorg, två gånger per år under höst/vår med start inför hösten det år

---

⁹ Skollagen 8 kap. 12 §

¹⁰ Skollagen 8 kap. 7 §

¹¹ Skollagen 25 kap 2 §

¹² Skollagen 8 kap 4 §

som barnet fyller tre år. Sista kontakt tas inför våren det år som barnet börjar i förskoleklass¹³.

För barn i behov av bättre språkutveckling i svenska¹⁴ reserveras en plats och erbjudande skickas utan inkommen ansökan från och med hösten det år barnet fyller tre år och, om barnet inte börjar i förskolan, årligen inför varje höst till och med hösten det år barnet fyller fem år. Plats erbjuds minst tre månader före start och hålls tillgänglig fram till och med en månad efter startdatum passerat, om inte vårdnadshavare aktivt tackar nej till plats.

3.2 Barn folkbokförda i annan kommun/annat land

Enligt skollagen 8 kap 13 § har alla barn rätt att söka plats i förskola i Ale kommun även om barnet är folkbokfört i annan kommun. Om ett barn har särskilda skäl att gå i förskola i Ale, ska kommunen inhämta yttrande från barnets hemkommun, innan beslut om placering kan tas.

Beslut om mottagande av barn från annan kommun fattas på delegation. Ett barn från annan kommun kan inte erbjudas plats i kommunen om det innebär att ett barn boende i kommunen åsidosätts möjlighet till placering.

Barn från annat EU/EES land ska erbjudas plats på samma villkor som barn folkbokförda i kommunen enligt skollagen 29 kap 2 §.

Barn från andra länder som inte är medlemmar i EU/EES och som inte är asylsökande eller har tidsbegränsat uppehållstillstånd äger ingen rätt till plats i förskola eller pedagogisk omsorg.

Barn som är asylsökande eller barn med tidsbegränsat uppehållstillstånd ska erbjudas förskola under minst 15 timmar per vecka från det att barnet fyller ett år.

4. Ansöka om plats

Vårdnadshavare kan ansöka om plats i förskola tidigast åtta månader före plats önskas. Ködatum räknas tidigast sex månader före önskad placeringsstart. Platsgaranti gäller inom fyra månader från den dag då vårdnadshavare önskar plats om inte vårdnadshavare önskar en senare placeringsstart¹⁵. Vårdnadshavare kan önska två sökval av förskola/pedagogisk omsorg.

Ansökan görs via e-tjänst på ale.se. Ansökningsdatum är den dag då ansökan är inkommen och godkänd. Vid önskan om omplacering till annan förskola görs ansökan på samma sätt. Information om särskilda ansökningsprocesser (ex särskilda skäl) finns på ale.se.

Särskild ansökan ska göras för barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola¹⁶. Beslut om plats sker på delegation och efter individuell prövning.

Nyplaceringar begränsas under veckorna 25–31. Det innebär att vårdnadshavare som söker plats under dessa veckor kommer att erbjudas ett startdatum först efter förskolans begränsade öppethållande. Vid behov av omsorg under perioden görs särskild ansökan om sammanslagen

---

¹³ Skollagen 8 kap. 12a §

¹⁴ Skollagen 8 kap. 14a §

¹⁵ Skollagen 8 kap 14 §

¹⁶ Skollagen 8 kap 7 §

förskola.

Vårdnadshavare eller barn som har skyddade personuppgifter beslutad av Skatteverket eller saknar personnummer kontaktar Ale kommuns Kontaktcenter som hjälper till med ansökningsblankett eller förmedlar kontakt med ansvarig handläggare.

Barn folkbokförda i annan kommun har rätt att ansöka om plats i Ale kommun. Plats erbjuds endast om prognos på överkapacitet av platser finns över tid. Platserna ska i första hand erbjudas barnen som är folkbokförda i Ale kommun. Beslut fattas på delegation. Vi utflytt behöver särskild ansökan göras för att behålla en aktiv placering i mer än fyra månader efter utflytt (se även 5.5). Vid inflytt gäller att garantitid om plats¹⁷ räknas från ködatum förutsatt att framtida adress och inflyttningsdatum angivits i ansökan. Om ingen ny adress eller inflyttningsdatum anges räknas garantitid från det datum då barnet folkbokförs i Ale kommun.

4.1 Turordning av kö till förskola

Placering sker löpande under året. Barnets köplats bestäms utifrån ködatum och turordningsregler. Enligt skollagen¹⁸ ska ett barn erbjudas plats på en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål. Vid samma önskade placeringsdatum och ködatum, placeras äldre barn före yngre. Förtur ges endast i mån av plats.

Turordning regleras enligt följande:

1. **Särskilda skäl.** Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.
2. **Syskonförtur** till den verksamhet där äldre syskon går fram till och med augusti månad det år det äldre syskonet börjar förskoleklass eller annan undervisning för att fullgöra skolplikten. Som syskon räknas helsyskon och halvsyskon. Även barn som inte är biologiska syskon, men som är folkbokförda på samma adress och deras vårdnadshavare lever i ett sambolikt förhållande eller som makar, omfattas av syskonförtur.
3. **Återplaceringsförtur** till den verksamhet som barnet tidigare haft placering på, men på grund av vårdnadshavares arbete utomlands varit frånvarande från mellan 2-6 månader.
4. **Erbjudande av förskola**¹⁹ sker inför varje hösttermin. Om barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller om barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistats i Sverige sedan högst fem år ska barnet reserveras plats i allmän förskola. Detta gäller även utan att vårdnadshavare ansökt om förskola.
5. **Omplacering, annan ort.** Barn som flyttar mellan skolområden inom Ale kommun har förtur till plats inom nytt skolområde. (Skollagen 8 kap 15 §)
6. **Nyplacering.** Barn med platsgaranti som ännu inte har en plats i förskola eller som har

---

¹⁷ Skollagen 8 kap 14 §

¹⁸ Skollagen 8 kap 15 §

¹⁹ Skollagen 8 kap. 14a §

plats i pedagogisk omsorg.

7. **Omplacering, inom ort.** Barn som har plats på en förskola i det skolområde där barnet bor och önskar byta till annan förskola inom samma skolområde.
8. **Om- eller nyplacering annan ort.** Barn som önskar plats på en förskola i annat skolområde än det som barnet bor i eller barn som önskar byta till förskola i annat skolområde än det som barnet bor i.
9. **Folkbokförd utanför Ale kommun.** Barn folkbokförda i annan kommun erbjuds endast plats om prognos på överkapacitet av platser finns över tid.

4.1.2 Särskild förtur för barn som förlorar sin förskoleplats

Barn som förlorat sin plats på grund av en verksamhetsförändring i kommunal förskola/pedagogisk omsorg har rätt till särskild förtur. Om flera av dessa barn önskar plats på samma förskola/pedagogisk omsorg än det finns lediga platser fördelas platserna efter hemmets närhet till förskolan.

4.2 Köuppdateringsfråga

Varje år skickas en fråga ut till de som står i omplaceringskö om att uppdatera ansökan. Vårdnadshavare behöver uppdatera ansökan om de vill stå kvar i kön och behåller då sin köplats. Vårdnadshavare kan också välja att ta bort ansökan om de önskar stänga sin ansökan. Valet påverkar inte barnets nuvarande placering. Om uppdatering uteblir stängs ansökan.

4.3 Barnomsorg på obekväm arbetstid

Vid behov av barnomsorg utanför ordinarie öppettider kl. 06:00-18:00 görs en särskild ansökan. Prövning görs i varje enskilt fall och placering beslutas enligt riktlinjer för barnomsorg på obekväm arbetstid. Information om ansökningsprocessen finns på ale.se.

5. Plats

Plats erbjuds i enlighet med gällande turordningsregler.

5.1 Platserbjudande

Plats erbjuds via sms och i första hand till något av vårdnadshavarnas sökval. Om detta inte är möjligt erbjuds förskola nära barnets hem där ledig plats finns.

Inskolning ska påbörjas från den dagen platsen står till förfogande eller med en maximal förskjutning 14 dagar. För nyplacerade barn gäller inte rätten till ledighet. Barnet räknas som nyplacerad i en månad efter startdatum. Under inskolning får syskon lämnas upp till 15 timmar eller samma tid som inskolningsschema för syskon.

5.2 Svar på platserbjudande

När vårdnadshavare accepterar erbjudanden om placering i kommunal regi innebär det även att de accepterar Ale kommuns beslutade regler för placering i kommunal

förskola samt pedagogisk omsorg.

Om vårdnadshavare erbjuds plats inom fyra månader och tackar nej till platserbudandet har Ale kommun fullgjort sin skyldighet att erbjuda plats inom fyra månader. Detta gäller även om barnet erbjudits och tackat ja till plats i fristående verksamhet.

5.2.1 Svar på platserbudande enligt sökval

Platserbudandet skickas i första hand ut som sms till vårdnadshavare. När vårdnadshavare erbjudits plats till något av vårdnadshavares sökval stängs ansökan. Ny ansökan behöver då göras vid önskemål om byte. Om vårdnadshavare inte svarar på platserbudandet inom angiven tid och efter påminnelse tas ansökan bort.

Vid gemensam vårdnad ska båda vårdnadshavarna acceptera platserbudandet. Om vårdnadshavare inte är överens är det barnets folkbokföringsadress eller barnets stadigvarande boendeadress är vägledande vid placering. Om barnet huvudsakligen bor hos den ena vårdnadshavaren är det tillräckligt om hen accepterar erbjudandet.

5.2.2 Svar på platserbudande utöver sökval.

Om vårdnadshavare erbjuds plats utöver något av sina sökval kan barnet kvarstå i kö med bibehållet ködatum. Detta under förutsättning att vårdnadshavare väljer något av de två svarsalternativen i e-tjänsten ”accepterar, behåller köplats” eller ”avstår”.

Om vårdnadshavare erbjuds plats och avstår platserbudandet innebär det att vårdnadshavare avsäger sig rätten till en placering inom garantidatum och att väntetiden kan bli längre till önskat alternativ.

5.3 Vårdnadshavares uppgiftsskyldighet

Vid svar på platserbudande ska vårdnadshavare lämna en inkomstredovisning med inkomst per månad före skatt samt uppge sysselsättning. Detta ligger till grund för förskoleavgiften samt hur många timmar som barnet har rätt att vistas på förskolan, vidare kallat ”vistelsetider”.

Det är vårdnadshavarens ansvar att lämna in korrekta uppgifter till förvaltningen och förändringar ska meddelas skyndsamt. Förändringar kopplade till inkomst, sysselsättning samt ändrade familjeförhållanden är omständigheter som kan påverka rätt till omsorg, förskoleavgiften samt barnets vistelsetider. Även kontaktuppgifter, såsom mobilnummer och e-post, ska uppdateras vid förändringar.

5.4 Uppsägning

Uppsägningstiden är 30 dagar och räknas från den dag uppsägningen inkommit, såvida inte datum för avslut ligger längre fram i tid än 30 dagar. Avgift tas ut under uppsägningstiden. Om tiden mellan två placeringar inom samma verksamhetsform är mindre än 90 dagar tas avgift ut även för den lediga perioden. Uppsägning görs via e-tjänst. Om en plats delas av två vårdnadshavare som bor på olika folkbokföringsadresser ska uppsägning göras av varje

vårdnadshavare var för sig.

Om plats sägs upp före erbjudet startdatum tas ingen avgift ut. Sägs plats upp från och med erbjudet startdatum eller efter, tas avgift ut under uppsägningstiden, även om platsen inte har nyttjats.

5.5 Flytt

Vid utflytt från kommunen får plats behållas max fyra månader eller till dess att den nya hemkommunen (folkbokföringskommunen) har erbjudit plats. Det gäller förutsatt att vårdnadshavare har ansökt om förskoleplats i den nya hemkommunen. Om vårdnadshavare inte ansökt om förskoleplats i den nya hemkommunen har barnet endast rätt att bibehålla sin förskoleplacering i två månader. När plats har erbjudits av barnets nya hemkommun upphör rätt till plats i Ale kommun. Om platsen önskas behållas längre än fyra månader ska särskild ansökan om detta skickas in. Beslut fattas på delegation²⁰.

6. Vistelsetid och sysselsättning

6.1 Öppethållande förskola/pedagogisk omsorg

Barnomsorgen i Ale kommun håller öppet under helgfri vardag 06:00 – 18:00. Under sommar- och jullov, samt klämdagar och studiedagar har barnomsorgen begränsat öppethållande. De barn som har behov av omsorg under dessa veckor **ansöker om plats** i sammanslagen förskola (se punkt 4).

Vistelsetid i förskola styrs av vilken sysselsättning som barnets vårdnadshavare har. Ett hushåll kan inte kombinera två olika sysselsättningar för att få fler timmar i förskolan. Om vårdnadshavare exempelvis är föräldraledig på 50% och studerar på 50% uppges sysselsättning utifrån det behov som omfattar flest timmar, i detta fall studierna. För att styrka ett omsorgsbehov kan kommunen begära in intyg från arbetsgivare, skola eller liknande.

6.2 Schema

Schema ska lämnas in minst två veckor i förväg. Om det är möjligt inom befintlig personalplanering och organisation kan schema som lämnas in senare godkännas. Inför lov och kläm-/studiedagar behöver särskilt schema lämnas in enligt begäran. Det är vårdnadshavares ansvar att lämna in schema inom svarstiden.

Särskilda regler gäller för placeringar på obekväm arbetstid. Se riktlinjer för barnomsorg på obekväm arbetstid.

6.3 Heltid

Med heltid menas om vårdnadshavares sysselsättning överstiger mer än 15 tim/veckan. När vårdnadshavare är ledig, har semester eller uppehåll från studier ska även barnet vara ledig. Det

---

²⁰ Skollagen 8 kap 13 § (andra stycket)

gäller även om bara en av vårdnadshavarna med samma folkbokföringsadress är ledig.

6.3.1 Arbete/studier

Vistelsetiden är vårdnadshavarnas gemensamma arbetstid/studietid plus restid vilket innebär att den som börjar senare lämnar och den som slutar tidigare hämtar. I det fall vårdnadshavares behov av omsorg understiger 15 timmar per vecka har barnet rätt att vistas i förskolan upp till 15 timmar per vecka.

När vårdnadshavare är ledig, har semester eller uppehåll från studier ska även barnet vara ledig. Det gäller även om bara en av vårdnadshavarna med samma folkbokföringsadress är ledig.

6.3.2 Vårdnadshavare med oregelbundna arbetstider

Om vårdnadshavare arbetar oregelbundna arbetstider till exempel helg/skift och är ledig vardag/vardagar är också barnet ledigt från förskolan. Om vårdnadshavare är ledig fem vardagar eller fler i följd erbjuds barnet 15 timmar per vecka i förskolan utifrån barnets behov av kontinuitet och sammanhang. Rektor ansvarar för hur tiden ska fördelas.

6.3.3 Nattarbetande vårdnadshavare

Vårdnadshavare har rätt till vila efter nattarbete. Barnet har möjlighet att vara i verksamheten under vårdnadshavarens sovtid för att möjliggöra en dygnssömn motsvarande åtta timmar. Även innan nattarbete kan det finnas behov av vila. Vistelsetiden bestäms i samråd mellan hem och förskola utifrån bådas förutsättningar och behov. Det är rektor som har slutlig bestämmanderätt över vistelsetiderna.

6.4 0-15 timmar med lov

Tiden förläggs 3 timmar per dag under 5 dagar per vecka, alternativt 5 timmar per dag under 3 dagar per vecka, enligt vårdnadshavarnas önskemål. Veckodagar väljs över tid och kan inte bytas vid exempelvis helg, sjukdom eller annan orsak. Vistelsetiden (klockslag) bestäms utifrån verksamhetens förutsättningar.

6.4.1 Föräldraledig

I direkt anslutning till syskons födelse får barnet vistas på förskolan enligt tidigare godkänt schema i tio arbetsdagar. Dagarna kan inte sparas. Därefter får barn med vårdnadshavare som är föräldraledig med syskon vara i förskola 15 timmar per vecka. En förälder kan inte vara föräldraledig för ett barn samtidigt som det barnet är i förskola/pedagogisk omsorg.

6.4.2 Arbetssökande

Barn med vårdnadshavare som är inskriven på arbetsförmedlingen och arbetssökande erbjuds 15 timmar per vecka i förskola, enligt liknande regler som vid föräldraledighet. Grundschema bestäms i samråd med förskolan, enligt ovan, men flexibilitet i schemat erbjuds i samband med arbetsintervju. Om timmarna på förskolan kontinuerligt överstiger 15 timmar per vecka på grund av exempelvis timanställning eller annan arbetsmarknadsåtgärd, ska sysselsättningen ändras till arbete/studier.

6.4.3 Sjukskrivning/Vård av barn

I direkt anslutning till sjukskrivning får barnet vistas på förskolan enligt tidigare godkänt schema i tio arbetsdagar. Om vårdnadshavare blir sjukskriven i mer än tio vardagar eller är hemma för vård av barn (syskon), får barnet lämnas 15 timmar per vecka. För bedömning av utökad tid se punkt 6.6. Intyg kan begäras in i samband med bedömning.

6.5 15 timmar (gratis)

Tiden förläggs 3 timmar per dag under 5 dagar per vecka, alternativt 5 timmar per dag under 3 dagar per vecka. Vistelsetiden (klockslag) bestäms av rektor utifrån verksamhetens förutsättningar. Upplägg bestäms över tid och kan inte bytas vid exempelvis helg, sjukdom eller annan orsak

6.5.1 Allmän förskola

Allmän förskola om 525 timmar per år erbjuds från och med höstterminen det år som barnet fyller tre år. Ale kommun erbjuder dessa timmar inom den ordinarie förskoleverksamheten fördelat som 15 timmar per vecka inom skolans läsårstider. Det innebär att barnet är ledigt under loven (höstlov, jullov, sportlov, påsklov och sommarlov). (se punkt 9.1.1).

6.5.2 Avgångsvederlag eller pension

Om vårdnadshavare får avgångsvederlag, ålderspension, avtalspension eller sjukpension (sjukersättning) erbjuds 15 timmar/vecka, enligt samma regler som för allmän förskola.

6.6 Särskilda skäl/utökad tid

Bedömning av utökad tid för en längre period än fyra veckor och särskilda skäl, görs av specialpedagog och beslut fattas på delegation. Kortare period (max 4 veckor) för utökad tid kan beslutas av rektor i samråd med vårdnadshavare. Förskoleverksamheten och rektor organiserar och avgör vilka tider barnen får vara i förskolan.

6.7 Frånvaro

Ansökan om ledighet upp till två månader kan göras. Under sommarmånaderna (jun-aug) gäller 3 månader. Beslut fattas av rektor. Betalningsskyldighet gäller under hela ledigheten. Om barnet haft oanmäld frånvaro i en månad avslutas placeringen den 15:e i nästkommande månad.

7. Stängning

7.1 Studiedagar och helgdagar

Ordinarie verksamhet stänger upp till fyra studiedagar per läsår för personalens fortbildning eller planering. Sammanslagen verksamhet erbjuds de barn som har behov av omsorg. Vårdnadshavare som har behov av omsorg under dessa dagar, ska anmäla det inom utsatt svarstid. Samtliga helgdagar håller verksamheten stängt.

7.2 Sammanslagen verksamhet

Under fyra veckor varje sommar har ordinarie förskola/pedagogisk omsorg stängt. Vårdnadshavare till de barn som har behov av omsorg under dessa veckor behöver ansöka om sammanslagen verksamhet. I samband med ansökan ska intyg för exempelvis arbete eller studier bifogas.

7.3 Övergång mellan förskola och fritidshem

Den 31 juli avslutas platsen i förskolan per automatik om platsen inte har sagts upp innan dess. Undantaget är om vårdnadshavare är i behov av sommaromsorg (vecka 28-31). Då tillhör barnen som ska börja förskoleklass fortsatt förskola och de som är i behov av sommaromsorg behöver anmäla sitt behov genom särskild ansökan. Förskoleplatsen avslutas på sista placeringsdagen (efter 31 juli).

8. Fritidshem och fritidsklubb

8.1 Rätt till fritidshem

Elever i årskurs F-3 folkbokförda i Ale kommun har rätt till plats i det fritidshem som tillhör skolan där barnet är inskrivet eller har blivit erbjuden placering. Detta förutsatt att vårdnadshavare ansöker om plats samt uppfyller följande kriterier:

- Vårdnadshavare arbetar eller studerar (förutsatt att studierna är studiemedelsberättigade eller utbildning i svenska för invandrare SFI).
- Barnet har ett eget behov utifrån familjens situation i övrigt²¹.
- Vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldraledig med syskon.
- Barnet är folkbokfört i Ale kommun vid önskat placeringsdatum om fritidshem önskas innan skolplaceringen påbörjats till hösten (till exempel vid flytt till kommunen i juni).
- Sjukskriven eller är hemma med graviditetspenning

Ale kommun erbjuder endast en plats per barn. Det innebär att du inte har rätt till plats på två olika verksamheter inom Ale kommun eller i två olika kommuner.

8.1.1 Vistelsetid och öppethållande

Ordinarie fritidshem innebär vistelse före och efter skoldagen samt skollov mellan klockan 06.00 och fram till skoldagens början och från skoldagens slut fram till 18.00. Under sommar- och jullov, samt klämdagar och studiedagar har fritidshemmen begränsat öppethållande. Vårdnadshavare till de barn som har behov av omsorg under dessa veckor ansöker om plats i sammanslaget fritids. I samband med ansökan ska intyg för exempelvis arbete eller studier bifogas.

---

²¹ Skollagen 14 kap 5 §

Barn till vårdnadshavare som är arbetssökande eller föräldraledig med syskon får vara på fritidshemmet upp till 30 timmar per vecka inklusive skoltid. Tiden räknas från skoldagens början och innebär en samlad dag från skolstart (ingen morgonomsorg) och sex timmar framåt per dag. Samma vistelsetid gäller under lov, det vill säga sex timmar per dag. För att styrka ett omsorgsbehov kan kommunen begära in intyg från arbetsgivare, skola eller liknande.

För barn som har plats på fritidshem enbart under skollov och studiedagar gäller vistelse mellan klockan 08:00–15:00.

Vid behov av omsorg på obekvämlig arbetstid (18:00-06:00) gäller samma regler som för förskola (se punkt 4.3).

8.2 Rätt till fritidsklubb

Elever i årskurs 4–6 har rätt till fritidsklubb oavsett vårdnadshavarnas sysselsättning. Det är frivilligt att delta i verksamheten och vårdnadshavare avgör själva när och hur ofta barnet ska vara där.

Barn som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem behöver ansöka om ordinarie fritidshemsverksamheten med åberopande av särskilda skäl. Beslut om placering utifrån särskilda skäl fattas på delegation.

8.2.1 Vistelsetid och öppethållande

Fritidsklubben har öppet från skoldagens slut och fram till klockan 17:00. Under skolloven, undantaget vecka 28–31, har fritidsklubben öppet 9:00-17:00. Vårdnadshavare till de barn som har behov av omsorg under dessa veckor ansöker om plats i sammanslaget fritids. I samband med ansökan ska intyg för exempelvis arbete eller studier bifogas.

8.3 Ansöka om plats

Ansökan görs via kommunens e-tjänst. Vårdnadshavare eller barn som har skyddade personuppgifter beslutad av Skatteverket eller saknar personnummer kontaktar Ale kommuns Kontaktcenter som hjälper till med ansökningsblankett eller förmedlar kontakt med ansvarig handläggare.

8.3.1 Fritidshem

Barnet placeras i fritidshem så snart det framkommit att det finns ett behov av en sådan plats²². Efter inkommen och godkänd ansökan underrättas berörd verksamhet och barnet placeras på valt fritidshem, förutsatt att ansökan gjorts till det fritidshemmet som tillhör skolan där eleven är skolplacerad. Om ansökan gjorts till ett annat fritidshem föregås placering av handläggning där möjlighet till plats utreds. Om det finns lediga platser på valt fritidshem placeras eleven enligt önskemål. I annat fall placeras eleven på fritidshemmet tillhörande skolan där eleven går.

Om vårdnadshavare bara har behov av plats i fritidshem under skollov, måste vårdnadshavare ansöka om det i kommunens e-tjänst

---

²² Skollagen 14 kap 4 §

8.3.2 Fritidsklubb

Barnet placeras direkt på fritidsklubben i anslutning till barnets skola när ansökan har inkommit.

8.3.3 Särskilda skäl/utökad tid

Bedömning av utökad tid och särskilda skäl för längre period än fyra veckor, görs av specialpedagog och beslut fattas på delegation. Kortare period (max fyra veckor) för utökad tid kan beslutas av rektor i samråd med vårdnadshavare.

Fritidshemsverksamheten och rektor organiserar och avgör vilka tider barnet får vara i fritidshemmet. Det går inte att ansöka om särskilda skäl eller utökad tid på fritidsklubb då verksamheten bedrivs som en öppen fritidsverksamhet²³.

8.4 Uppsägning

Uppsägning görs via e-tjänst. Om en plats delas av två vårdnadshavare som bor på olika folkbokföringsadresser ska uppsägning göras av varje vårdnadshavare var för sig.

8.4.1 Fritidshem

Uppsägningstiden är 30 dagar och räknas från den dag uppsägningen inkommit, såvida inte datum för avslut ligger längre fram i tid än 30 dagar. Avgift tas ut under uppsägningstiden. Om tiden mellan två placeringar inom samma verksamhetsform är mindre än 90 dagar tas avgift ut även för den lediga perioden. Fritidshemsplatsen avslutas automatiskt vid vårterminens slut (sista juni) det år som barnet fyller tio år.

Om plats sägs upp före erbjudet startdatum tas ingen avgift ut. Sägs plats upp från och med erbjudet startdatum eller efter, tas avgift ut under uppsägningstiden, även om platsen inte har nyttjats.

8.4.2 Fritidsklubb/Fritidshem under skollov

Uppsägning av plats görs minst en månad före brytdatum eller terminsslut. Om uppsägningen görs senare debiteras hela nästkommande kvartal.

9. Avgifter

Ale kommun tillämpar maxtaxa. Det innebär att avgifterna regleras i enlighet med den bidragsram som beslutas om och utbetalas av Skolverket för varje år. Undantag gäller för Fritidsklubb som bedrivs som en öppen fritidshemsverksamhet (se punkt 9.2).

Taxor & avgifter beslutas av kommunfullmäktige. Avgift utgår från placeringsstart. Det är ett abonnemang per helår och inga avdrag ges vid semester, sjukdom eller annan ledighet. Vårdnadshavare som är folkbokförda på samma adress blir båda platsinnehavare och solidariskt betalningsansvariga för barnomsorgsavgiften. Vårdnadshavare som är folkbokförda på olika adresser erhåller delad faktura.

---

²³ Skollagen 25 kap 4 §

Vid delad barnomsorgsplacering är respektive hushåll 50% platsinnehavare och betalar som mest en halv avgift. Om barnet endast bor hos en vårdnadshavare under veckorna (vardagarna) och hos den andra vårdnadshavaren under helgen, är vårdnadshavaren där barnet bor under vardagarna platsinnehavare på 100% och debiteras en hel avgift.

9.1 Förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem

Avgift betalas 12 gånger per år. Det innebär att vårdnadshavare betalar även under semester eller annan ledighet. Avgiften beräknas utifrån inkomst och vistelsetid (heltid eller 0–15 timmar).

Vårdnadshavare ansvarar för att lämna in korrekta uppgifter för beräkning av avgiften såsom sysselsättning och inkomst. Uppgifterna lämnas i kommunens e-tjänst. Undantag kan göras om synnerliga skäl finns. Beslut tas på delegation.

Intäkter från sambo/maka/make som inte är vårdnadshavare till barnet, men som är folkbokförd i hemmet, inräknas i den avgiftsgrundande inkomsten, varför även hen behöver lämna inkomstuppgifter²⁴.

Vid önskan om uppskjuten inskolning (max två veckor) betalas full avgift från det startdatum som erbjudits. Om verksamheten initierar senare placeringsstart senareläggs även debiteringsstarten.

9.1.1 Avgiftsfri allmän förskola

Allmän förskola är avgiftsfri och gäller för alla barn från och med höstterminen det år som barnet fyller tre år. Timmarna är avgiftsfria oavsett vårdnadshavares sysselsättning och avräknas som en reduktion för barn som går i förskola fler än 15 timmar per vecka. Om barnet går i förskola upp till 15 timmar per vecka är platsen gratis inom skolans läsårstider. För lov utgår en avgift.

9.1.2 Föräldralediga och arbetsökande

Barn till vårdnadshavare som är föräldraledig eller arbetsökande får ha barn i förskola/pedagogisk omsorg 15 timmar per vecka under hela året.

För barn med rätt till allmän förskola och vårdnadshavare som är föräldralediga med syskon, gäller att vårdnadshavare kan välja om barnet ska gå på allmän förskola och vara ledig på lov, eller gå 15 timmar per vecka även under loven. Loven debiteras och avgift tas ut under hela året som en lägre månadsavgift. Val om lov görs i e-tjänsten.

9.1.3 Fritidshem under skollov

Om vårdnadshavare bara har behov av fritidshem under skollov kan vårdnadshavare ansöka om det i e-tjänsten. Loven debiteras och avgift tas ut varje månad, 12 gånger per år. Avgiften är inkomstbaserad. I avgiften ingår mellanmål, under skolloven ingår även lunch.

9.2 Fritidsklubb

Det finns två olika avgiftsnivåer för fritidsklubb. En för de barn som nyttjar fritidsklubben efter skoldagens slut och en för de barn som nyttjar skoldagens slut inklusive lov dagar. Avgiften erläggs två gånger per termin vid särskilda brytdatum (kvartalsvis). Avgiften är en fast

---

²⁴ Föräldrabalken (1949:381) 7 kap 5 §

terminsavgift. I avgiften ingår mellanmål, under skolloven ingår även lunch.

10. Avgiftskontroll

Ale kommun arbetar med avgiftskontroll och efterdebiterar om för låg avgift debiterats på grund av felaktigt inlämnade inkomstuppgifter, eller felaktigt angiven vistelsetid. Om det istället har debiterats för hög avgift, görs en återbetalning. Avgiftskontrollen genomförs med två års eftersläpning. Kontroll av inkomstuppgifter hämtas från Skatteverket. Vårdnadshavare som acceperat maxtaxa ingår inte i avgiftskontrollen.

11. Avgiftsgrundande inkomst

Med hushållets avgiftsgrundande inkomst avses all skattepliktig inkomst. Vilka inkomster som är inkomstgrundande finns att läsa på Skatteverkets webbplats. När vårdnadshavare har olika folkbokföringsadresser delas barnomsorgsplaceringen. Avgiften grundas då på den sammanlagda inkomsten i respektive platsinnehavares hushåll. Vid delad barnomsorgsplacering betalar respektive hushåll som mest halv maxtaxa. I de fall där den ena vårdnadshavaren/sambon arbetar utomlands räknas bådas inkomster som avgiftsgrundande så länge det råder hushållsgemenskap. För familjehemsplacerade barn räknas familjehemsföräldrarnas inkomster inklusive familjehemsarvodet som avgiftsgrundande inkomst.

11.1 Inkomstuppgift

För att fastställa rätt avgift ska varje vårdnadshavare lämna in aktuella inkomstuppgifter. Ny inkomstuppgift ska också lämnas vid förändring av inkomst. För att säkerställa rätt inkomstuppgift begär kommunen in förnyad inkomstuppgift en gång per år, även i de fall då maxtaxa uppgetts. Om inkomstuppgift saknas räknas avgiften på maxtaxa.

12. Inhämtning av uppgifter

Ale kommun har rätt att kontrollera de uppgifter som vårdnadshavare lämnar hos andra myndigheter och berörda parter. Det kan till exempel handla om:

- Intyg om arbete med specificerad arbetstid
- Information om föräldraledighet från arbetsgivare och Försäkringskassan.
- Intyg från utbildningssamordnare att vårdnadshavare aktivt deltar i studierna och schema för studierna.
- Information från Arbetsförmedlingen att vårdnadshavare är registrerad och aktivt söker arbete.

13. Force majeure

Kommunen har rätt att stänga verksamheten om det finns risk för barns hälsa att hålla den öppen, exempelvis vid brand, sjukdomsspridning och hot. I sådant fall ska kommunen i skälig utsträckning erbjuda barnen alternativa placeringar, beroende på varaktigheten och omfattningen av stängningen. Kostnader för eventuell merkostnad som orsakas med anledning av detta ersätts inte.